

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	- ปี ๒๕๓๔ แก้ไขปี ๒๕๓๘ (ม. ๕๕)	- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๕๕) - ปี ๒๕๑๑ (ม. ๕๔)	รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราช
		- ปี ๒๔๙๕ (ม. ๓๘)	รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราชและร่วมมือกับนานาประเทศเพื่อบำรุงสันติสุขของโลก
		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๖๓)	รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต
		- ปี ๒๕๒๑ (ม. ๕๔)	รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต
มาตรา ๗๒ รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ	-	- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๕๘)	กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับรักษาเอกราช
		- ปี ๒๔๙๕	มาตรา ๓๙ รัฐต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราชและประโยชน์แห่งประเทศชาติ มาตรา ๔๐ รัฐจะต้องรักษาความสงบภายใน เพื่อยังผลให้ราษฎรประสบสันติสุข
		- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๕๗) - ปี ๒๕๑๓ (ม. ๖๘)	กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับรักษาเอกราช ความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
		- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๕๘)	กำลังทหารเป็นของชาติ พึงใช้เพื่อการรบหรือการสงคราม หรือเพื่อปราบปรามการจลาจล การใช้กำลังทหารเพื่อการอื่น ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
		- ปี ๒๕๒๑ (ม. ๕๖)	รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐและผลประโยชน์แห่งชาติ กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบหรือการสงคราม เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ และเพื่อการพัฒนาประเทศ
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๖๐)	รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ และผลประโยชน์แห่งชาติ กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบหรือการสงครามและการป้องกันมิให้เกิดสงคราม เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อปราบหรือป้องกันกบฏและการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ และเพื่อการพัฒนาประเทศ
มาตรา ๗๓ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้ง	-	-	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
สนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต			
มาตรา ๗๔ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานา ประเทศ และพึงถือหลักในการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค	-	- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๕๖) - ปี ๒๕๑๓ (ม. ๖๔) - ปี ๒๕๒๑ (ม. ๕๕) - ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๖๒)	รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศและ ถือหลักเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน
		- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๕๗) - ปี ๒๕๑๑ (ม. ๕๖) - ปี ๒๕๑๓ (ม. ๖๕)	รัฐพึงร่วมมือกับนานาประเทศ ในการรักษาความ ยุติธรรมระหว่างประเทศและผดุงสันติสุขของโลก
		- ปี ๒๔๙๕ (ม. ๗๘)	รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราชและร่วมมือกับนานา ประเทศเพื่อบำรุงสันติสุขของโลก
		- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๕๕)	รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศและ ถือหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน
มาตรา ๗๕ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของ กระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวก ยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัด ระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน	-	- ปี ๒๕๑๓	มาตรา ๖๖ รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของ รัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ และพึงดำเนินการทุกทางเพื่อ ป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ มาตรา ๖๗ รัฐพึงจัดระบบงานของกระบวนการ ยุติธรรมให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และมี หลักประกันความเป็นอิสระของศาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงกับการ บริหารงานโดยอิสระของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๓๑) - ปี ๒๕๒๑ (ม. ๕๓)	รัฐจะต้องรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและ ทรัพย์สิน และในการดำเนินชีวิตโดยปกติสุข
		- ปี ๒๕๒๑	มาตรา ๕๘ รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของ รัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง และพึงดำเนินการ ทุกทางเพื่อป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ ในทางมิชอบโดยเด็ดขาด มาตรา ๕๙ รัฐพึงจัดระบบงานของกระบวนการ ยุติธรรมให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและให้เป็นไป ด้วยความรวดเร็ว
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘	มาตรา ๖๑ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อให้ประชาชนมีความ ปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน และในการดำเนิน ชีวิตโดยปกติสุข มาตรา ๖๓ รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของ รัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ จัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และ กำหนดขอบเขตการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจน และพึงดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อป้องกันและปราบปรามการ เลือกปฏิบัติหรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มาตรา ๖๔ รัฐพึงจัดระบบงานของกระบวนการ ยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยุติธรรมแก่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
			ประชาชนเท่าเทียมกัน โดยทั่วถึง และให้เป็นไปด้วยความ สะดวกรวดเร็ว
มาตรา ๗๖ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจ ทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ	-	-	
มาตรา ๗๗ รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่น ของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่	-	- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๗๐)	รัฐพึงจัดให้มีแผนพัฒนาการเมืองที่สอดคล้องกับ แนวนโยบายแห่งรัฐ และการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
มาตรา ๗๘ รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึง ตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจ ท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้ง โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียม กันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึง เจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น	-	- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๗๐)	รัฐพึงส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสนับสนุน ให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ได้เป็นผลดี
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘	มาตรา ๖๘ รัฐพึงส่งเสริมประชาชนให้เข้าใจและ เลื่อมใสศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนท้องถิ่นให้มีสิทธิปกครอง ตนเอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๗๒ รัฐพึงส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจ ทางการคลังแก่ท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
			จัดเก็บรายได้ และการบริหารรายได้ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานไปยังชนบทอย่างทั่วถึง จริงจัง ต่อเนื่อง และเป็นธรรม
มาตรา ๗๕ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน	-	- ปี ๒๕๑๓	มาตรา ๗๗ รัฐพึงบำรุงรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมและความงามทางธรรมชาติ รวมทั้งป่าไม้ ดินน้ำ ลำธารและน่านน้ำ มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมการค้นหายาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจแก่ประชาชนชาวไทย โดยไม่ขัดกับหลักการอนุรักษ์กรรม มาตรา ๘๓ รัฐพึงบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาด และพึงจัดสิ่งเป็นพิษซึ่งทำลายสุขภาพและอนามัยของประชาชน
		- ปี ๒๕๒๑ (ม. ๖๕)	รัฐพึงบำรุงรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อม และพึงจัดสิ่งเป็นพิษที่ทำลายสุขภาพและอนามัยของประชาชน
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๗๘)	รัฐพึงบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพึงป้องกันและขจัดมลพิษ และวางแผนการใช้ดินและน้ำให้เหมาะสม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
มาตรา ๘๐ รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้	-	- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๖๓)	รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการตั้งคมสงเคราะห์เพื่อสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน
		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๘๘) - ปี ๒๕๒๑ (ม. ๖๑)	รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการตั้งคมสงเคราะห์ของรัฐและเอกชน เพื่อสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน
		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๕๐)	รัฐพึงจัดให้บุคคลทุพพลภาพมีงานทำตามความสามารถและความเหมาะสม
		- ปี ๒๕๒๑ (ม. ๖๒)	รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและเพื่อความมั่นคงของรัฐ
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘	มาตรา ๖๓ รัฐพึงรักษา ส่งเสริมและพัฒนาความเสมอภาคของชายและหญิง มาตรา ๖๘ รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาพลเมืองของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม และจริยธรรม มาตรา ๘๕ ทวิ รัฐพึงช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีสุขภาพ กำลังใจ และความหวังในชีวิตเพื่อสามารถดำรงตนอยู่ได้ตามสมควร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
มาตรา ๘๑ รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ	-	- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๖๓) - ปี ๒๕๑๑ (ม. ๕๕) - ปี ๒๕๑๗ (ม. ๗๒)	รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดย เฉพาะสถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล ของรัฐ การศึกษาอบรมชั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดการให้ สถานศึกษาดำเนินกิจการของตนเองได้ภายในขอบเขตที่ กฎหมายบัญญัติ
		- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๖๕)	รัฐพึงสนับสนุนการค้นคว้าในทางศิลปศาสตร์และ วิทยาศาสตร์
		- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๖๖) - ปี ๒๕๑๑ (ม. ๖๒)	รัฐพึงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประจำชาติ แต่ต้อง ไม่กระทำโดยวิธีการอันเป็นการบังคับฝืนใจบุคคล
		- ปี ๒๔๙๕ (ม. ๔๒)	รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรม การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะสถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล ของรัฐ การศึกษาชั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดการให้สถาน ศึกษาดำเนินกิจการของตนเองได้ภายในขอบเขตที่กฎหมาย บัญญัติ
		- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๖๑)	รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปวิทยา และ วิทยาศาสตร์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
		- ปี ๒๕๑๓	มาตรา ๗๔ รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปะและ วิทยาการต่างๆ พึงส่งเสริมการสถิติ และพึงใช้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ มาตรา ๗๕ รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของชาติ แต่ต้องไม่กระทำโดยวิธีการอันเป็นการ บังคับฝืนใจบุคคล
		- ปี ๒๕๒๑	มาตรา ๖๐ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา อบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการ ของประเทศ การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุม ดูแลของรัฐ รัฐพึงช่วยเหลือผู้ยากไร้ให้ได้รับทุนและปัจจัย ต่างๆ ในการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน การศึกษาอบรมขั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดให้ สถานศึกษาดำเนินกิจการของตนเองได้โดยอิสระภายใน ขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
			มาตรา ๖๑ รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่างๆและพึงส่งเสริมการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ มาตรา ๖๓ รัฐพึงส่งเสริมประชาชนให้เข้าใจและเลื่อมใสศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมตลอดทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐพึงส่งเสริมท้องถิ่นให้มีสิทธิปกครองตนเองได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๖๔ รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘	มาตรา ๖๕ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของประเทศ และพึงส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมทุกระดับตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนและโดยทั่วถึงอย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
			การศึกษาอบรมขั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระภายในขอบเขตตามที่กฎหมายบัญญัติ รัฐพึงช่วยเหลือผู้ยากไร้และด้อยโอกาสให้ได้รับทุนและปัจจัยต่างๆ ในการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ มาตรา ๖๖ รัฐพึงสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่างๆ และพึงส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ มาตรา ๖๘ รัฐพึงส่งเสริมประชาชนให้เข้าใจและเลื่อมใสศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในการปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนท้องถิ่นให้มีสิทธิปกครองตนเอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๗๖ รัฐพึงรักษาและส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ
มาตรา ๘๒ รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง	-	- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๗๒) - ปี ๒๔๙๕ (ม. ๔๓)	รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข ตลอดถึงการมารดาและทารกสงเคราะห์ การป้องกันและปราบโรคระบาด รัฐจะต้องกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
		- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๖๕)	รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข
		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๕๒)	รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข ตลอดจนการอนามัย ครอบครัว และพึงคุ้มครองสุขภาพของบุคคล และสนับสนุน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย รัฐพึงให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิด มูลค่า การป้องกันและปราบปรามโรคติดต่ออันตราย รัฐ จะต้องกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า
		- ปี ๒๕๒๑ (ม. ๗๓)	รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข และพึงให้การ รักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิดมูลค่า การป้องกันและปราบปรามโรคติดต่ออันตราย รัฐ จะต้องกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๘๕ จัตวา)	รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานโดย ทั่วถึง และพึงให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิด มูลค่า และพึงส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะ กระทำได้ การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐจะต้อง กระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและทันต่อเหตุการณ์
มาตรา ๘๓ รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้ อย่างเป็นธรรม	-	- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๗๕)	รัฐพึงดำเนินการให้ความเหลื่อมล้ำในฐานะของ บุคคลในทางเศรษฐกิจและสังคมลดน้อยลง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
		- ปี ๒๕๒๑ (ม. ๖๖)	รัฐพึงดำเนินการเพื่อยกฐานะของบุคคลในทางเศรษฐกิจและทางสังคมให้สูงขึ้นถึงระดับที่จะดำรงชีพได้โดยปกติสุข
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๓๔)	รัฐต้องกระจายรายได้ไปสู่ชนบทอย่างทั่วถึง
มาตรา ๘๔ รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง และรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร	-	- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๖๕)	รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการประกอบเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มพูนผลิตผลทั้งในทางปริมาณและคุณภาพและพึงสนับสนุนการสหกรณ์เพื่อผลเช่นนั้นด้วย
		- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๖๕)	รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการประกอบเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มพูนผลิตผลทั้งในทางปริมาณและคุณภาพ
		- ปี ๒๕๑๓	มาตรา ๘๐ รัฐพึงจัดระบบการถือกรรมสิทธิ์และการครอบครองที่ดินเพื่อประโยชน์แห่งการส่งเสริมเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรม และพึงกำหนดพันธะให้เจ้าของที่ดินใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์ตามความเหมาะสมแก่สภาพของที่ดิน มาตรา ๘๒ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงเกษตรกรรม รัฐพึงคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต
		- ปี ๒๕๒๑ (ม. ๖๓)	รัฐพึงดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
			รัฐพึงคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต โดยวิธีการประกันราคาหรือพุงราคาตลอดจนการจัดระบบและควบคุมการผลิตและการจำหน่ายให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดหรือโดยวิธีอื่น และพึงส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวกันเป็นสหกรณ์หรือวิธีอื่น
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘	มาตรา ๘๑ รัฐพึงจัดระบบการถือกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินเพื่อประโยชน์แห่งการอยู่อาศัย การส่งเสริมเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หรือพาณิชยกรรมหรือเพื่อการอย่างอื่น และพึงกำหนดพันธะให้เจ้าของสิทธิในที่ดินใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์ตามความเหมาะสมแก่สภาพของที่ดิน มาตรา ๘๒ รัฐพึงดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินอย่างทั่วถึงเพื่อประกอบเกษตรกรรมโดยการปฏิรูปที่ดิน การจัดรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รัฐพึงจัดหาน้ำและดูแลการใช้น้ำให้มีเพียงพอและเหมาะสมแก่เกษตรกรรม มาตรา ๘๓ รัฐพึงส่งเสริมคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านการผลิต การเก็บรักษา และการจำหน่ายผลผลิต เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
			ที่เป็นธรรม และพึงส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ดังกล่าวโดยจัดตั้งเป็นสหกรณ์หรือวิธีอื่น
มาตรา ๘๕ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์	-	- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๖๕)	รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการประกอบเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มพูนผลิตผลทั้งในทางปริมาณและคุณภาพและพึงสนับสนุนการสหกรณ์เพื่อผลเช่นนั้นด้วย
		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๘๓)	รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการสหกรณ์
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๘๐)	รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์
มาตรา ๘๖ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทน แรงงานให้เป็นธรรม	-	- ปี ๒๔๙๒ (ม. ๗๑)	รัฐพึงจัดการตามควรเพื่อมิให้มีการใช้แรงงานเด็กเกินกว่าสภาพแห่งร่างกายของเด็ก
		- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๖๘)	รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำตามควรแก่ศักยภาพ และคุ้มครองแรงงานให้เป็นไปโดยเป็นธรรม
		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๘๕)	รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำและได้รับค่าแรงตอบแทนตามควรแก่ศักยภาพ และคุ้มครองแรงงานให้เป็นไปโดยเป็นธรรม และพึงจัดให้ผู้ทำงานรับจ้างมีความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน และมีหลักประกันเมื่อเจ็บป่วยและชราภาพ
		- ปี ๒๕๒๑ (ม. ๗๒)	รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำตามควรแก่ศักยภาพ และพึงคุ้มครองแรงงานและจัดระบบแรงงานสัมพันธ์ รวมทั้งค่าตอบแทนให้เป็นไปโดยเป็นธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๘๕ ตรี)	รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ และ พึงคุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง กับจัดระบบแรงงานสัมพันธ์ รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้ เป็นธรรม
มาตรา ๘๗ รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบ เสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็น ธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้ง ทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรา กฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับ ความ จำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับ เอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความ มั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการ สาธารณูปโภค	-	- ปี ๒๕๕๒ (ม. ๖๘)	การริเริ่มทางเศรษฐกิจส่วนเอกชนย่อมเป็นไปโดย เสรี แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เป็นการขัดแย้งกับการประกอบกิจการ อันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภค และจะต้องไม่เป็นการ บั่นรอนมนุษยธรรม ความมั่นคงของสังคม หรือเสรีภาพของ บุคคล การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูป โภค รัฐพึงจัดให้ประสานกันกับการดำเนินกิจการทาง เศรษฐกิจส่วนเอกชน ในทางที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ ประชาชนเป็นส่วนรวม กิจการอันเป็นการผูกขาดตัดตอนที่ดี การประกอบ กิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภค โดยเอกชนที่ดี จะ กระทำได้ดีแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
		- ปี ๒๕๕๕ (ม. ๔๑)	รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีการริเริ่มในทาง เศรษฐกิจ และประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูป โภคให้ประสานกันกับการดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจส่วน เอกชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
		- ปี ๒๕๑๑ (ม. ๖๔)	รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีการริเริ่มในทางเศรษฐกิจ การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภค รัฐพึงจัดให้ประสานกันกับการดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจส่วนเอกชน ในทางที่จะให้ประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภคโดยเอกชนก็ดี กิจการอันเป็นการผูกขาดตัดตอนก็ดี จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๘๕) - ปี ๒๕๒๑ (ม. ๖๘)	รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีการริเริ่มในทางเศรษฐกิจ รัฐพึงประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภคในทางที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นสาธารณูปโภคโดยเอกชน จะกระทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐพึงวางมาตรการมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจโดยเอกชนที่มีได้อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งนี้ไม่ว่าการผูกขาดตัดตอนนั้นจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘	มาตรา ๘๔ รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนมีบทบาท ในทางเศรษฐกิจ มาตรา ๘๕ รัฐไม่พึงประกอบกิจการอันมีลักษณะ เป็นธุรกิจหรือเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความ จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การ รักษาประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค มาตรา ๘๖ รัฐพึงวางมาตรการมิให้มีการผูกขาด ตัดตอนในทางเศรษฐกิจโดยเอกชนซึ่งมิได้อาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ว่าการผูกขาดตัดตอนนั้นจะ เป็นโดยตรงหรือทางอ้อม
มาตรา ๘๘ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็น แนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายใน การบริหารราชการแผ่นดิน ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อ รัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ใน หมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ รวมทั้ง ปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง	-	- ปี ๒๕๔๒ (ม. ๕๔) - ปี ๒๕๑๑ (ม. ๕๓)	บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ การตรากฎหมายและการบริหารราชการตามนโยบายดัง กำหนดไว้ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ
		- ปี ๒๕๔๕ (ม. ๔๔)	บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ การตรากฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบาย ดังกล่าวไว้ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ
		- ปี ๒๕๑๓ (ม. ๖๒) - ปี ๒๕๒๑ (ม. ๕๓)	บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ การตรากฎหมายและการกำหนดนโยบาย และไม่ก่อให้เกิด สิทธิในการฟ้องร้องรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ		
	มีบทบัญญัติเหมือนกัน	มีบทบัญญัติแตกต่างกัน	
		- ปี ๒๕๓๔ แก้ไข ปี ๒๕๓๘ (ม. ๕๘)	บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ
มาตรา ๘๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้รัฐจัดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้ องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ	-	-	